

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย
สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

**Development of a Blended Learning Model Using Information
Technology Approach to Promote Awareness on Value of Thai Wisdom
for Students of Institute of Physical Education**

นภาพร บุญเลี้ยง

ACADEMIC JOURNAL

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
<http://research.uru.ac.th>

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย
สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

Development of a Blended Learning Model Using Information
Technology Approach to Promote Awareness on Value of Thai
Wisdom for Students of Institute of Physical Education

นภาพร บุญเส่ง*
รุจโรจน์ แก้วอุไร**
ภูฟ้า เสวกพันธ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น และ 2) การทดลองใช้และการศึกษาผลการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างใน การทดลองเป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ในภาคเรียน ต้นปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คนผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา มีลักษณะที่สำคัญของการเรียนการสอนการเรียนการสอน ในชั้นเรียนปกติและการเรียนรู้แบบออนไลน์ มีเว็บไซต์เป็นแหล่งเรียนรู้และนำเสนอสารสนเทศ มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการ จัดการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่อ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การสร้างความรู้ ปรับสมดุลความคิดและความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย ซึ่งประกอบด้วย ขั้นที่ 1 สืบหาความรู้ ขั้นที่ 2 แสวงหาข้อมูล ขั้นที่ 3 การรับรู้คุณค่าภูมิปัญญาไทย ขั้นที่ 4 สรุป ความรู้ ขั้นที่ 5 การประเมินผล 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ 5) การวัดและประเมินผลตามรูปแบบผลการตรวจสอบ คุณภาพรูปแบบ

*นิสิตปริญญาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และผลการทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ พบว่า กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเป็นขั้นตอนสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน การเรียนการสอนแบบผสมผสาน เทคโนโลยีสารสนเทศ
ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย

Abstract

The purpose of this research was to develop of blended learning model using information technology approach to promote awareness on value of Thai Wisdom for students of Institute of Physical Education. The research procedure consisted of two phases: 1) creating and 2) examining the quality of blended learning model. The sample group consisted of 30 students in the faculty of Education at the Institute of Physical Education who registered in information technology for learning during the first semester of the academic year 2014. The results showed that.

1. Information technology blended learning model to promote awareness on value of Thai Wisdom for Students of Institute of Physical Education were face to face and online learning. Website was the source of learning and presenting information with major elements included principle, objective, content, teaching and learning process and measurement and evaluation. The learning process had five steps namely 1) preparation 2) building skill in using information technology for learning in different circumstances. 3) knowledge-building refers to balancing perception and awareness of Thai wisdom which consisted of different steps as the first step, which included knowledge exploration, step 2 gathering information, step 3 recognition of Thai wisdom, step 4 knowledge conclusion and step 5 evaluation. 4) feedback 5) measuring and evaluation. Further to the format quality evaluation, we had found that developed learning model was very good, and the results of possibility pivot study revealed the learning process was consistent and continuously practical.

2. The experiment revealed that students' post-test awareness of Thai wisdom was significantly higher at .01

3. Students were highly satisfied with the developed model.

Keywords : Instruction Model, Blended Learning, Information Technology, Thai Wisdom Awareness

บทนำ

บทบาททางการศึกษามีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรงที่จะต้องมีความสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถดำรงภูมิปัญญาของสังคมไทย ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยน วิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคต

จะเห็นว่าความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่วนมากเป็นการนำเอาความรู้สมัยใหม่จากต่างชาติ อันเป็นสาเหตุให้คนไทยละเลยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ขาดการสืบทอด ขาดการศึกษาค้นคว้า ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น ปัจจัยให้ภูมิปัญญาไทยเสื่อมสลายไป สาเหตุของปัญหาดังกล่าวได้สรุปจากคำกล่าวของท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตฺโต (2530) และประเวศ วะสี (2533) ไว้ว่า “เป็นเพราะคนไทยขาดการศึกษาการเรียนรู้ไม่เห็นคุณค่า ภูมิปัญญาของตนเอง การพัฒนาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเพียงกลไกที่สร้างคนเพื่อรับใช้ระบบ สังคมและเศรษฐกิจแบบศูนย์รวม หลักสูตรและการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับชีวิตและความจำเป็นและ สภาพแวดล้อมที่แตกต่างหลากหลาย”

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การนำภูมิปัญญาไทยมาประกอบการพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนแบบผสมผสานนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของบรรพบุรุษที่มีความรู้สืบทอดภูมิปัญญาไทย เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจ หรือสำนึกถึงเหตุการณ์ในอดีตของ ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรี เกียรติภูมิแก่คนไทย โดยองค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของบรรพบุรุษที่มีมานั้น สามารถอธิบายได้ ด้วยหลักการการสื่อสารและการเรียนรู้ โดยการเรียนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการนำภูมิปัญญาไทย สอดแทรกเข้าไปในรายวิชาที่ทำการเรียนการสอน ให้เกิดองค์ความรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยแล้ว ยังทำให้ ผู้เรียนเชื่อมโยงองค์ความรู้สากลเข้ากับสิ่งต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ อย่าง ต่อเนื่อง

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักใน คุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษามืออค์ประกอบอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความ ตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

2.1 นักศึกษามีความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ อยู่ในระดับใด

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ก่อนและหลังเรียน
 - 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

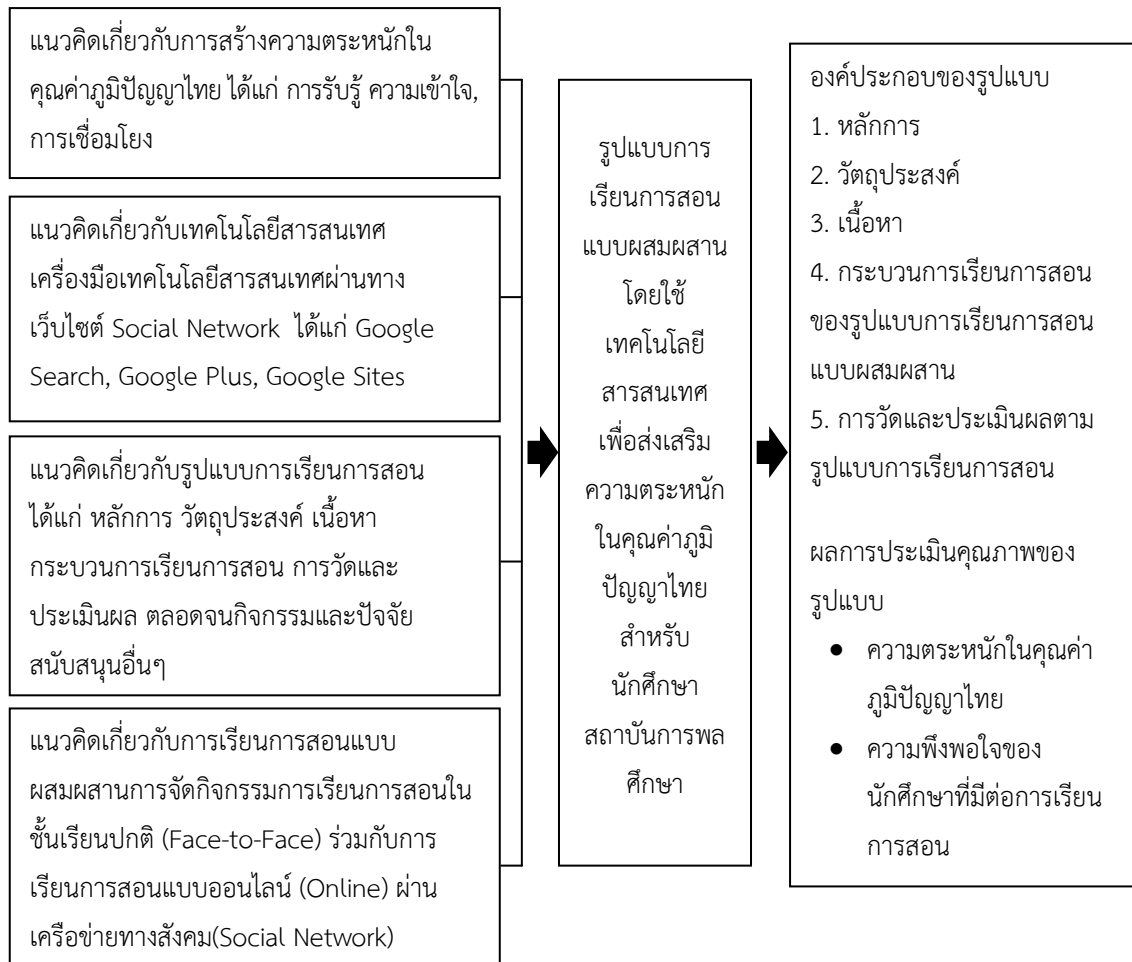
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ สอดแทรกเนื้อหาลงใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
 - 2.1 คุณภาพของรูปแบบพัฒนาขึ้นตามผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
 - 2.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ภาคปลายปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย
 - 3.1 ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย
 - 3.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบฯ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สอดแทรกเนื้อหาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
 - 2.1 ประชากร คือ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ทั้งหมด 17 วิทยาเขต
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ภาคเรียนต้นปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมกับผู้วิจัยเป็นผู้สอนในรายวิชานี้และจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ขอบเขตด้านตัวแปร
 - 3.1 ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย
 - 3.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ

กรอบความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย มีสาระสำคัญของแนวคิดสรุปโดยสังเขป ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลกิจกรรมและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ(ทิตนา แคมมณี 2553, Joyce, Weil and Calhoun, 2004)

2. การเรียนการสอนแบบผสมผสาน เป็นกระบวนการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่อาศัยหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ (Face-to-Face) กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) (Kamel, and Wahba, 2003;

Sankey and Smith, 2005; Singh, 2003; Rovai and Jordan, 2004; Jared M. Carman, 2005; Rovai and Jordan, 2004; New Mindsets, 2003; Singh and Reed, 2001; Graham, 2006, Alvarez, 2005)

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนผู้เรียนใน การจัดการสารสนเทศเพื่อสร้างความรู้และความหมาย โดยด้านเนื้อหาเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ Google Sites อีเมล (e-Mail) เครื่องมือสืบค้นข้อมูล (google engine) และด้านปฏิสัมพันธ์ บล็อก (Blog) โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ Google Plus (Gerbic, 2006; ชีพธรรม คำวิเศษณ์ และศรีณย์ ยุวธนะ, 2551; อิทธิวัฒน์ รัตนพองบุ, 2555; อัมรินทร์ เพ็ชรกุล และพันจันทร์ ธนวัฒน์เสถียร, 2555; สุพิชฌาย์ ศรีรังสิทธิ, 2556) มีรูปแบบในการติดต่อสื่อสารซึ่งมีการแบ่งปันความคิด ทศนคติ ชิ้นงานหรือผลลัพธ์ ที่มีการโต้ตอบกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้เรียนสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ โดยมีความต้องการในการที่จะได้รับความรู้กลับมา

4. ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการรับรู้ความเข้าใจจะเกิดขึ้นหลังจากการที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นถึงความหมายและความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันถึงสิ่งต่างๆที่ตนเองรับรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายในระดับที่สามารถอธิบายเชิงเหตุผลได้หรือมีความรู้สึกรู้สีกต่อภูมิปัญญาไทย (ประสาธ อิศรปริดา, 2523; ทะนงศักดิ์ ประสบกิตติคุณ, 2535; Brackler, 1968; ขวาล แพร์ตกุล, 2526; และทศนา แหมมณี, 2546)

กรณีศึกษาภูมิปัญญาด้านศิลปะการป้องกันตัวในกรอบของคุณค่าทางพลศึกษาและคุณค่าด้านวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างเสริมสุขภาพได้แก่คุณค่าทางด้านร่างกายจิตใจสังคมความภาคภูมิใจและมรดกไทยทางวัฒนธรรม (ชัชชัย โกมารทัต และคณะ, 2527; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2553) ของกลุ่มกีฬาไทยในบริบทของสถาบันการพลศึกษานั้นมุ่งศึกษาเฉพาะเรื่องประวัติความเป็นมาของมวยไทยและการไหว้ครูตามรูปแบบครูวิชิตชัย (สุจิตรา สุนทรทรัพย์ และคณะ, 2552) และหลักสูตรกีฬาภูมิปัญญาไทย : MORE THAN SPORT (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2553) ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์สิ่งนี้เป็นศิลปะเป็นภูมิปัญญาไทยมวยไทยโดยมีการประเมินถึงความตระหนักของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อคุณค่าภูมิปัญญาไทยสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับบริบทจริงและการใช้สื่อที่มีอยู่แล้วบนเครือข่ายออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดประเด็นการพัฒนารูปแบบและแหล่งข้อมูล ประกอบด้วยนักกีฬา ผู้สอน และครูภูมิปัญญาไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกรายการเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลและแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน โดยคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นตามผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านและการทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรีภาคปลายปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบฯ

1.แหล่งข้อมูลกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ภาคต้นปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมกับผู้วิจัยเป็นผู้สอนในรายวิชานี้และจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบประเมินความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นการประเมินทุกประเด็นมีค่า IOC เท่ากับ 1 ซึ่งถือเป็นค่าที่ใช้ได้ และนำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจนับคะแนนและวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกพร้อมทั้งพิจารณาถึงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด ได้ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับระหว่าง 0.23-0.74 ทำการหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย เท่ากับ 0.66 ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ว่าเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น

2.2 แบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมีประเด็นในการบันทึก บรรยากาศการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการสอนครั้งต่อไป

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบฯ ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้ลงความเห็นไว้ มาหาค่า IOC รายข้อ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป นำไปใช้ในการวิจัย ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

วิธีการเก็บข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปะป้องกันตัว ครูวิชิต ชีเชิญ (Best Practice) นักศึกษาจากสถาบันการพลศึกษาโดยการเลือกตัวอย่างที่หลากหลาย (Maximum Variation Sampling) จากสถาบันการพลศึกษาทั้งหมด 17 แห่งเลือกมาจำนวน 4 แห่ง เป็นตัวแทนลักษณะภูมิหลังภูมิปัญญาไทยของแต่ละภาค ประกอบ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ วิทยาเขตสุพรรณบุรี, วิทยาเขตสุโขทัย, วิทยาเขตเพชรบูรณ์และวิทยาเขตชุมพร แห่งละ 2 คน เป็น 8 คน วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 7 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 13 คน และผู้สอนในกลุ่มวิชากีฬาไทย ในสถาบันการพลศึกษา โดยการเลือกตัวอย่างที่หลากหลายจากสถาบันการพลศึกษาทั้งหมด 17 แห่ง เลือกมาจำนวน 4 แห่ง ประกอบ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ วิทยาเขตสุพรรณบุรี, วิทยาเขตสุโขทัย, วิทยาเขตเพชรบูรณ์และวิทยาเขตชุมพร แห่งละ 1 คน รวมเป็น 4 คน

ผู้วิจัยกำหนดแบบแผนการทดลองเป็นแบบ One Group Pretest-Posttest Design โดยดำเนินการทดสอบก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทดสอบความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยก่อนการเรียนตามรูปแบบ และทดสอบความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยหลังเรียน แล้วทำการเปรียบเทียบผลการทดลอง พร้อมกับ

วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 18 ชั่วโมง และระหว่างดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ บันทึกสภาพการเรียนการสอน โดยใช้แบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน ใช้แบบประเมินความพึงพอใจกับนักศึกษาแล้วทำการประเมินหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมที่ได้จากการทดสอบความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย ก่อนทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้สถิติ t-test dependent จำนวนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน และสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

ขั้นที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบฯ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าคุณภาพรูปแบบฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .14)
2. ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าคุณภาพแผนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .28)

ส่วนที่ 2 ผลการทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ภาคปลายปีการศึกษา 2556 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างพบว่าในขณะดำเนินการเรียนการสอนผู้เรียนสนใจการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาก พร้อมพัฒนาทักษะการสืบค้นและเรียนรู้วิธีการใช้สื่อออนไลน์ Social network ได้ดีมาก และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ส่วนในรายละเอียดของส่วนเนื้อหาภูมิปัญญา นักศึกษายังซึมซับในเนื้อหาค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาถือว่าเป็นเรื่องที่พอทราบกันอยู่แล้วเกี่ยวกับกีฬาไทย การสร้างประสบการณ์ในการรับรู้ถึงแหล่งเนื้อหาแบบออนไลน์แต่ยังขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งของคุณค่าภูมิปัญญาไทย

ขั้นที่ 2 ผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ภาคต้นปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าระหว่างก่อนและหลังเรียนตามรูปแบบฯ

ความตระหนักในคุณค่า ภูมิปัญญาไทย	n	$\bar{x}$	S.D	t	p
ก่อนเรียน	30	1.23	0.18	17.841**	.000
หลังเรียน	30	2.89	0.47		

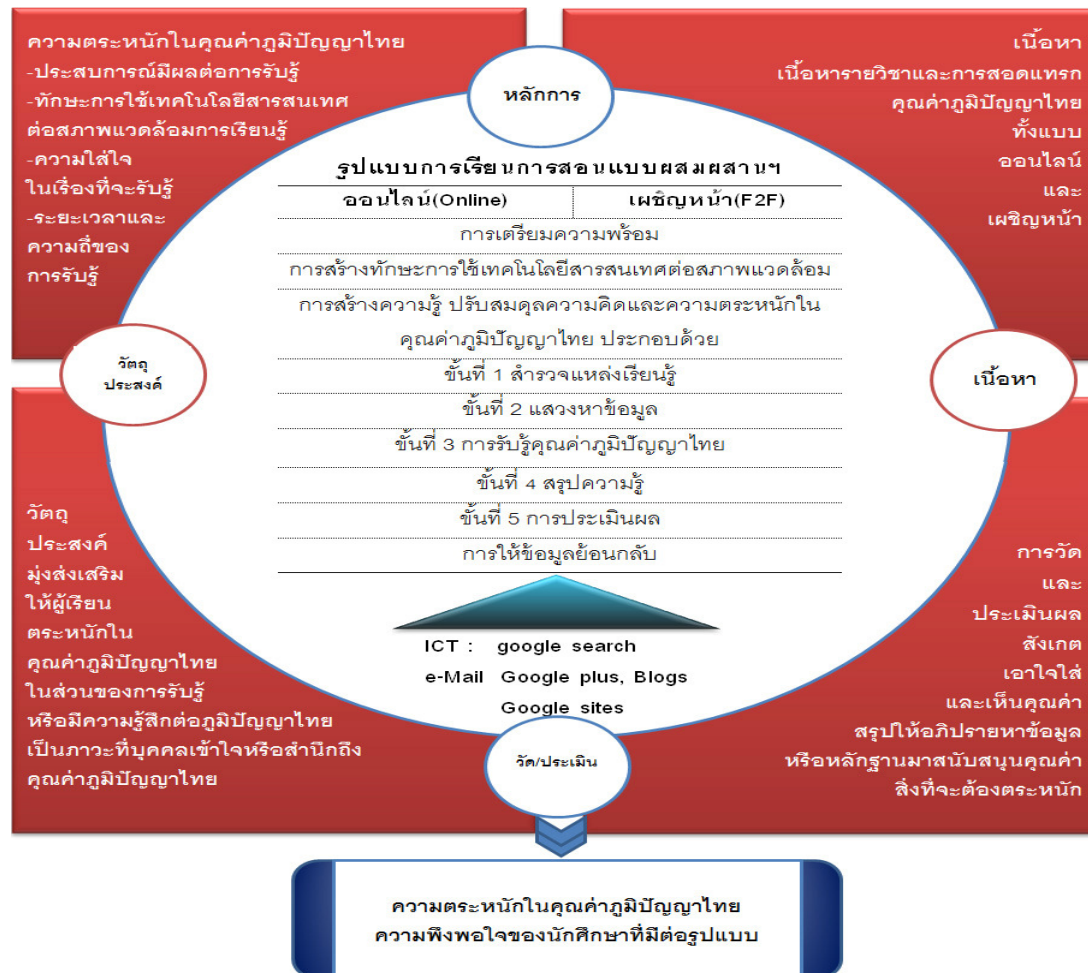
**p<.01

จากตารางพบว่า ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนตามรูปแบบฯ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ

ข้อ ที่	รายการ	n = 30		ระดับ ความพึงพอใจ
		$\bar{x}$	S.D.	
1	เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญและมีความเหมาะสมกับนักศึกษาสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้	3.98	1.00	มาก
2	กิจกรรมการเรียนการสอนมีอย่างหลากหลายและมีความน่าสนใจ	4.68	0.53	มากที่สุด
3	กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาและผู้สอน	4.13	0.76	มาก
4	นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการกระตุ้น สร้างความสนใจ และเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน	4.00	1.06	มาก
5	นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการให้นักศึกษาได้รับรู้เนื้อหาทางด้านคุณค่าภูมิปัญญาไทย ผ่านประสาทการรับรู้ และทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาทั้ง online และ face to face	3.98	1.17	มาก
6	นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้นักศึกษาได้เชื่อมโยงความรู้ภายในห้องเรียนกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และแสดงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับรู้เนื้อหาคุณค่าภูมิปัญญาไทย	4.30	0.94	มาก
7	นักศึกษาพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบ ซึ่งมีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	3.83	1.17	มาก
8	นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ ซึ่งทำให้นักศึกษารู้สึกสนุกและมีความสุขกับการเรียน	4.43	0.81	มาก
ผลสรุปภาพรวม		4.06	0.55	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.02, S.D.=.55)

รูปที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทย สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

อภิปรายผล

การพัฒนาารูปแบบ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานผลการวิจัย พบว่าารูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เพราะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยสภาพการจัดการเรียนการสอนและศึกษาหลักการ แนวคิด การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ความรู้ด้านคุณค่าภูมิปัญญาไทย และจากการศึกษาางานของผู้เชี่ยวชาญและครูภูมิปัญญาไทย (Best Practice) ทำให้ได้ารูปแบบที่มีความเหมาะสมทั้งองค์ประกอบของารูปแบบ และขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอน แล้วผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เหตุผลในการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน ความชัดเจนของารูปแบบการเรียนการสอน ความเป็นมาของารูปแบบ การกำหนดองค์ประกอบของารูปแบบและกระบวนการของารูปแบบมีคุณภาพในระดับดีมาก

2. ด้านความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ารูปแบบ หลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนการสอน มีแนวการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนของกระบวนการของารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จากขั้นเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนรับทราบในสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี ขั้นการสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เป็นการฝึกทักษะในการใช้เครื่องมือในการสืบค้นหาข้อมูลและความรู้ด้วยอินเทอร์เน็ต และการใช้สื่อผ่านสังคมออนไลน์ มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้รับประสบการณ์ด้านความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้รับมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภมุล เทพนวลและรุ่งโรจน์ แก้วอุไร (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สะดวกยิ่งขึ้น ขั้นการรับรู้เนื้อหาคุณค่าภูมิปัญญาไทย และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและเห็นคุณค่าในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับรู้เนื้อหาผ่านประสาทรับรู้หลายทางและร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาโดยการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ซึ่งก็สอดคล้องกับครูวิชิต ชีชีญ (2548) ที่ได้กล่าวถึงการสืบทอดภูมิปัญญา ด้วยการทำให้ดู อยู่ให้เห็น

3. ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อารูปแบบฯ การเรียนการสอน ผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่เป็นดังนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษาสามารถสรุปผลการเรียนรู้ที่มีความหมาย และมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ประสบการณ์ตามแหล่งเรียนรู้จริง เกิดปฏิสัมพันธ์และสนุกกับการเรียนการสอนที่ดีกับกลุ่มเพื่อนๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักการในการจัดการเรียนการสอนที่ทิศนา ขัมมณี (2544 : 51-52) เสนอไว้สรุปได้ว่า ผู้สอนควรเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน จัดสภาพการเรียน การสอนให้ผู้เรียนมีอิสระ และเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ด้วยประสบการณ์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในหลายๆ ด้าน เช่น

1. สถาบันการศึกษา การนำรูปแบบนี้ไปใช้ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยด้านใดด้านหนึ่งให้ชัดเจนควรสนับสนุนและจัดเตรียมความพร้อมด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
2. ด้านหลักสูตรลักษณะของการจัดการเรียนรู้ควรกำหนดหน่วยกิตการเรียนการสอนต่อวิชาในลักษณะการบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและไม่ซ้ำซ้อน
3. ด้านผู้สอนผู้สอนต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์รายวิชาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนรวมถึงทำการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทการรับรู้หลายทาง เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาพร้อมกับส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าภูมิปัญญาไทยไปพร้อมๆ กัน
4. ด้านผู้เรียน ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรมรับผิดชอบ และยินดีในการรับรู้สารสนเทศที่ค้นพบ เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนจะได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีความหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการศึกษาและวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในคุณค่าด้านอื่นๆ
- 2.2 ควรศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมเกิดความตระหนักในระดับขั้นที่สูงขึ้น เช่น ขั้นการตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบคุณค่าและการสร้างลักษณะนิสัย
- 2.3 ควรมีการศึกษาลักษณะการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการสืบทอดภูมิปัญญาไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทศนา แหมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เทพนวลและรุจโรจน์ แก้วอุไร. (2557). การพัฒนารูปแบบ SQ4R บนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6 (1), 206-219.
- วิจิต ชี้เชิญ. (2548). ประวัติครุภูมิปัญญาไทย. เอกสารอัดสำเนา.
- Allen, I.E., Seaman, J., & Garrett, R. (2007). **Blending In: The Extent and Promise of Blended Education in the United States**. Needham, MA: The Sloan Consortium.
- Gerbic, P. (2006). Chinese learners and online discussions: New opportunities for multicultural classrooms. **Research and Practice in Technology Enhanced Learning**, 1(3), 221-237.